

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Vastine

Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia
Neuvotteleva virkamies Elina Rydman

17.4.2025

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (HE 16/2025 vp)

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt sisäministeriöltä vastinetta hallituksen esitykseen eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (HE 16/2025 vp) jaostolle annetuista lausunnoista.

Sisäministeriöllä ei ole lausuttavaa valtiovarainministeriön ja Verohallinnon lausuntojen johdosta.

Verotus

Sisäministeriö toteaa, että hallituksen esitykseen sisältyvät verotusta koskevat lakiehdotukset on valmisteltu valtiovarainministeriön toimesta sisäministeriön asettamassa lainsäädäntöhankkeessa. Sisäministeriöllä ei ole lausuttavaa niitä koskevasta lausuntopalautteesta.

Yleistä

Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriö, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, jäljempänä *EHYT ry*, ja Helsingin yliopiston CEACG-tutkimusyksikkö, jäljempänä *CEACG*, ovat tuoneet lausunnoissaan esille, että esitykseen sisältyvät säännökset ovat riittämättömiä esityksen tavoitteen saavuttamiseksi rahapelihaittojen ehkäisemisen ja vähentämisen osalta ja tuoneet esille arvionsa rahapelihaittojen lisääntymisestä uudessa rahapelijärjestelmässä. Edellä mainitut lausunnonantajat ovat esittäneet lausunnoissaan useita muutosehdotuksia rahapelihaittojen torjuntatavoitteen saavuttamiseksi ja rahapelihaittojen lisääntymistä koskevan riskin vähentämiseksi. Muutosehdotukset kohdistuvat erityisesti ehdotetun rahapelilain rahapelien toimeenpanoa (3 luku) ja markkinointia (4 luku) koskeviin säännöksiin. Erityisinä puutteina lausunnoissa on nostettu esille se, että esitykseen ei ole sisällytetty kaiken laillisen rahapelitarjonnan kattavia yhteisiä pelaamisen hallintavälineitä ja erityisesti kulutusrajoja sekä puutteet rahapelien markkinoinnin rajoittamisessa.

Veikkaus Oy on todennut lausunnossaan, että esitys vastaa hallitusohjelmassa esitettyyn tavoitteeseen ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta. Rahapeliala ry on todennut lausunnossaan, että lakiehdotus on kokonaisuudessaan kohtuullisen hyvä ja luo pohjan lisenssipohjaiselle rahapeli-markkinalle Suomessa sekä valvotun ja säännellyn järjestelmän syntymiselle. Lakiehdotus on Rahapeliala ry:n mukaan tasapainoinen myös rahapelihaittojen ehkäisemisen ja korkeamman

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

kanavoitumisasteen näkökulmasta. Media-ala (MTV Oy, Medialiitto ry) on pitänyt lausunnoissaan ehdotettua sääntelykokonaisuutta sille asetettuihin tavoitteisiin nähden tasapainoisena.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö toteaa yleisenä huomionaan tältä osin, että voimassa olevassa rahapelijärjestelmässä havaitut haasteet edellyttävät kiireellisiä toimia nykytilanteen muuttamiseksi, jotta nykyinen, valtakuntaan suunnattu yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolinen rahapelitarjonta saadaan sääntelyn ja valvonnan piiriin ja jotta tällaiseen tarjontaan nykytilanteessa liittyviin vakaviin rahapelihaittoihin voidaan jatkossa puuttua säännellyn rahapelijärjestelmän puitteissa. Esityksen tavoitteena on myös kansainväliset kokemukset huomioon ottaen löytää nykytilan haasteisiin vastaamiseksi ratkaisu, jossa rahapelihaittojen ehkäisemiseen ja vähentämiseen tähtäävä rajoittava sääntely on tasapainossa kanavointikykyä ja rahapelijärjestelmän houkuttelevuutta tukevien elementtien kanssa. Esityksen tavoitteena on osaltaan myös lisätä elinkeinonharjoittamisen vapauksia ja mahdollistaa uusien toimijoiden tulo säännellylle rahapelimarkkinalle luomalla toimiluvanhakijoiden näkökulmasta selkeät toimiluvan saamisen edellytykset ja selkeä sääntelykehikko, jonka mukaisesti rahapeliyhtiöt saavat luvallisesti toimeenpanna rahapelejä viranomaisvalvonnan alaisina.

Tavoite rahapelijärjestelmän uudistamisesta avaamalla se osin kilpailulle on yleisellä tasolla vailla ristiriitaa hallitusohjelman mukaisten rahapelihaittojen ehkäisemisen ja vähentämisen ja kanavointiasteen parantamisen tavoitteiden kanssa. Rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen tavoitteen saavuttamiseksi on keskeistä, että säännellyn markkinan suhteellinen osuus kasvaisi merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna ja olemassa olevaa rahapelikysyntää voitaisiin ohjata säänneltyyn ja valvottuun tarjontaan. Rahapelihaittojen ehkäisemisen ja vähentämisen sekä kanavointiasteen parantamisen tavoitteiden samanaikainen toteutuminen ei ole kuitenkaan saavutettavissa ilman hyväksyttäväksi katsottavaa joustoa molempien osalta. Yksinomaan rahapelihaittojen ehkäisemisen vähentämisen tavoitteen huomioiva sääntely olisi korostuneen tiukkaa erityisesti rahapeliä toimeenpanon ja markkinoinnin osalta, kun taas ainoastaan kanavointiasteen maksimoimiseen pyrkivä sääntely olisi näiltä osin mahdollisimman sallivaa. Järjestelmän ulkopuolelle suuntautuvan rahapelaamisen vähentyminen mahdollistaisi laajemmin rahapelihaittojen ehkäisemiseen ja vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet verrattuna nykytilanteeseen, koska sääntelyä olisi mahdollista ulottaa suurempaan osaan rahapelitarjonnasta ja rahapelaamisesta.

Yksinoikeustoimilupa ja rahapelitoimilupa (rahapelilain 2 luku)

Lausunnot

EHYT ry on huolissaan yhdistelmäpeleistä rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen kannalta ja esittää yhdistelmäpelien kieltämistä (5 ja 6 §). Lisäksi EHYT ry painottaa, että Veikkaus Oy:n erityistehtävän on säilyttävä myös tulevassa järjestelmässä ja sitä tukee valtio-omisteisuus (8 §). Rahapelilain ry:n mukaan lakiehdotuksessa ehdotettu nykyisen monopoliyhtiön yhtiöjärjestely ei tule käytännössä poistamaan ristisubventoinnin mahdollisuutta, ja tämä on ilmeisesti kilpailuneutraliteetin kannalta ongelmallinen tilanne (8 §).

Ahvenanmaan maakunnan hallitus kiinnittää lausunnossaan huomioita rahapelilain 1 §:n 3 momenttiin ja toteaa, että sitä tulisi Ahvenanmaan itsehallintolain mukaisen toimivallan ja korkeimman oikeuden ratkaisun KKO 2005:27 perusteella muuttaa. Näin sääntely olisi yhdenmukaista ja selkeää rahapelilain soveltamisalan ja rahapelilain 4 §:ssä säädettyjen ehdotettujen valtakunnassa tapahtuvaa rahapeliä toimeenpanoa ja markkinoinnin kohdistumista valtakuntaan koskevien määritelmien (4 §:n kohdat 3 ja 8) välillä. Maakunnan hallitus ehdottaa, että 1 §:n 3 momentin muoto "penningspelsverksamhet som bedrivs i eller riktas till riket" muutettaisiin muotoon "penningspelsverksamhet som *anordnas* i riket eller riktas till riket". Suomeksi maakunnan hallituksen ehdottama muutos tarkoittaisi ehdotetun säännöksen muodon "lakia sovelletaan valtakunnan alueella harjoitettavaan tai sinne suunnattuun rahapelitoimintaan" muuttamista muotoon "valtakunnan alueella toimeenpantavaan tai sinne suunnattuun rahapelitoimintaan".

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö toteaa, että toimiluvanvaraisista (5 ja 6 §) sallituista rahapeleistä sekä niiden toimeenpanomuodoista ehdotetaan säädettäväksi 3 §:ssä. Ehdotetussa laissa ei ole laajennettu sallittuja pelimuotoja verrattuna voimassa olevaan arpajaislakiin. Rahapelijärjestelmän uudistamista

koskevan lain tavoitteena on saada enemmän rahapelaamista sääntelyn piiriin. Jos laista poistettaisiin mahdollisuus tietyn rahapelin toimeenpanoon, se voisi johtaa tällaisen rahapelin pelaamiseen kohdistuvan kysynnän kanavoitumiseen säännellyn järjestelmän ulkopuolelle.

Sisäministeriö toteaa, että Veikkaus Oy:n yhtiöoikeudellista asemaa ja sen konsernirakennetta tulevassa rahapelijärjestelmässä koskevat säännökset on valmisteltu valtioneuvoston kanslian toimesta sisäministeriön asettamassa lainsäädäntöhankkeessa. Sisäministeriö viittaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) talousvaliokunnalle antamaan asiantuntijalausuntoon. Lausunnon mukaan esitykseen sisältyy useita elementtejä, jotka ehkäisevät riskiä siitä, että Veikkaus Oy voisi hyödyntää aiempaa monopoliasemaansa tai tulevaa osittaista monopoliasemaa kilpailua vääristävällä tavalla. Tällaisia ovat erityisesti velvoite eriyttää mahdollinen kilpailuilla markkinoilla tapahtuva rahapelin toimeenpano yksinoikeuden haltijasta erilliseen oikeushenkilöön sekä soveltaa tavanomaisia markkinaehtoja kaikissa yksinoikeuden haltijan ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden välisissä transaktioissa sekä tilanteissa, joissa kilpailuilla markkinoilla toimiva yhtiö mahdollisesti käyttää yksinoikeusyhtiön tai konsernin yhteisiä resursseja, kuten esimerkiksi brändiä. Myös velvoite pitää erillään eriytettyjen toimintojen pelisivustot, pelitilit ja asiakasrekisterit vähentävät riskiä kilpailun vääristymisestä. Yksinoikeudesta maksettava korvaus vähentää riskiä siitä, että yksinoikeusmarkkinalta kertyviä ylivoittoja käytetään kilpailun markkinan toimintojen hyväksi. KKV pitää näitä esitettyjä säännöksiä kannatettavina. Kilpailun toimivuuden näkökulmasta on olennaista, ettei näitä velvoitteita heikennetä eduskuntakäsittelyn aikana.

EHYT ry:n esille nostaman valtio-omisteisuuden osalta sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen ja toteaa, että ehdotetulla sääntelyllä mahdollistettaisiin valtio-omistajalle nykyistä suurempi liikkumavara mahdollisiin tulevaisuudessa tehtäviin Veikkaus Oy:n omistusta koskeviin ratkaisuihin. Valtion tulisi kuitenkin säilyttää kirjanpitolain mukainen määräysvalta Veikkaus Oy:ssä. Hallituksen esityksen mukaan ehdotetulla sääntelyllä varmistettaisiin, että valtio säilyttäisi tosiasiallisen mahdollisuuden ohjata ja valvoa tiukasti yksinoikeuden nojalla tapahtuvaa rahapelin toimeenpanoa.

Ahvenanmaan maakunnan hallituksen lausuntoon viitaten sisäministeriö toteaa, että rahapelilakiin on ehdotettu sisällytettäväksi määritelmät muun muassa rahapeleistä, rahapelitoiminnasta, rahapelin toimeenpanosta, rahapelin toimeenpanosta valtakunnassa ja markkinoinnin kohdistamisesta valtakuntaan. Ehdotetuissa säännöksissä on otettu huomioon valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välinen toimivallanjako. Käsite ”harjoittaa rahapelitoimintaa” (ruotsiksi ”bedriva penningspelsverksamhet”) on rahapelitoimialalla vakiintunut käsite ja sitä käytetään myös voimassa olevassa arpajaislaissa useassa eri säännöksessä niin suomeksi kuin ruotsiksikin. Sisäministeriö toteaa, että rahapelitoiminnan harjoittaminen on eri asia kuin rahapelin toimeenpano, josta käytetään maakunnan hallituksen esille nostamaa anordande-käännöstä.

Sisäministeriö katsoo, että Ahvenanmaan maakunnan hallituksen ehdottama muotoilu aiheuttaisi sääntelyn päällekkäisyyttä ottaen huomioon 1 §:n 3 momentin ja toisaalta 4 §:n 1 kohdan sisältämän rahapelitoiminnan määritelmän. Rahapelitoiminnalla tarkoitetaan ehdotetun 4 §:n 1 kohdan mukaan rahapelin toimeenpanoa, rahapelin markkinointia ja peliohjelmistojen valmistamista, toimittamista, asentamista, tai mukauttamista (ruotsiksi ”anordnande av penningspel, marknadsföring av penningspel samt tillverkning, tillhandahållande, installerande eller ändring av spelprogramvara”). Ottaen huomioon kyseisen määritelmän maakunnan hallituksen ehdotus tarkoittaisi käytännössä, että 1 §:n 3 momentin mukaan lakia sovellettaisiin valtakunnan alueella *toimeenpantavaan* tai sinne suunnattuun rahapelin *toimeenpanoon* [...]. Ruotsiksi vastaava muutos tarkoittaisi, että lagen tillämpas på *anordnande av penningspel*, [...], som *anordnas* i eller riktas till riket. Tällainen muutos ei olisi sisäministeriön näkemyksen mukaan perusteltu ja se olisi myös kielellisestä ja lakiteknisestä näkökulmasta ongelmallinen. Sekä lakiehdotuksessa että voimassa olevassa arpajaislaissa harjoittaa on *bedriva*, ja toimeenpanna on *anordna*. Myös ruotsinkielisen lakikielen käyttöä ohjaavan Svenskt lagspråk i Finland Slaf:n mukaan sanasta harjoittaa käytetään ruotsinkielisessä lakikielessä käännöstä *bedriva*. Näin ollen sisäministeriö katsoo, että 1 §:n 3 momenttia ei tulisi muuttaa maakunnan hallituksen ehdottamalla tavalla.

Rahapeliin toimeenpano (rahapelilain 3 luku)

Pelaajien rekisteröinti ja henkilöllisyyden todentaminen sekä tunnistautuneena pelaaminen (20 ja 28 §)

Lausunnot

EHYT ry ehdottaa, että rekisteröinnin yhteydessä tehdään asiakkaan vahva tunnistus. Pelitilille kirjaututtaessa tarvitaan kaksivaiheinen tunnistus salasanan ja käyttäjätunnuksen lisäksi.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö toteaa, että ehdotetun 20 §:n mukaan toimiluvanhaltijan on rekisteröitävä pelaaja, ja samalla todennettava pelaajan henkilöllisyys. Henkilöllisyyden todentamisella tarkoitettaisiin pelaajan henkilöllisyyden varmistamista luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä peräisin olevien asiakirjojen tai tietojen perusteella. Tällaisia asiakirjoja olisivat ainakin passi ja henkilökortti. Henkilöllisyys voitaisiin todentaa myös vahvan sähköisen tunnistamisen avulla. Jotta pelaaja voi pelata rahapelejä, tulee pelaajan tunnistautua toimiluvanhaltijan rekisteröityneeksi pelaajaksi. Tunnistautuneella pelaamisella ei tarkoitettaisi pelaajan tunnistamista ja henkilöllisyyden todentamista, vaan esim. käyttäjätunnuksen ja salasanan syöttämistä kirjaututtaessa pelitilille. Kaksivaiheinen tunnistaminen tarkoittaisi sitä, että tunnistautumisessa edellytettäisiin esimerkiksi käyttäjätunnuksen ja salasanan lisäksi henkilöllisyyden osoittamista myös jollain toisella tavalla. Tällaisia tapoja ovat esimerkiksi puhelimeen tekstiviestillä lähetettävä koodi, henkilökohtainen turvakysymys, sormenjälki tai mobiilisovellus. Esitykseen ei ole sisällytetty kaksivaiheisen tunnistamisen edellytystä. Säännösehdotukset vastaavat tältä osin nykytilaa, sillä voimassa olevassa laissa ei edellytetä kaksivaiheista tunnistautumista Veikkaus Oy:n rahapeliin pelaamisessa.

Pelitilin sulkeminen (23 §)

Lausunnot

Rahapeliala ry haluaa kiinnittää huomion siihen, että on tapauksia, joissa toimijat sulkevat yksipuolisesti tilejä petollisen toiminnan epäilyn tai vedonlyöntimanipulaatioepäilyn vuoksi. Varojen palauttaminen välittömästi näissä tapauksissa rohkaisisi ja palkitsisi tällaiseen käyttäytymiseen. Lain tulee antaa toimijalle mahdollisuus tarkastella kyseistä toimintaa ja pidättää näitä varoja niin kauan kuin on tarpeen.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö toteaa, että tyypillisimmin pelitilin sulkeminen perustuu pelaajan omaan pyyntöön. Pelitilin sulkemispyynnön taustamotiivit vaihtelevat. Yksi syistä voi olla rahapelaamisen muodostuminen ongelmaksi pelaajalle itselleen. Sisäministeriö katsoo, että mahdolliset muutokset pääsääntöön varojen välittömästä maksamisesta edellyttäisi sääntelyä myös niistä mekanismeista, joilla estettäisiin varojen pidättäminen aiheuttomasti toimiluvanhaltijan yksipuolisella ilmoituksella. Sääntelyä edellyttäisi myös määräajat, jolloin varat pitäisi viimeistään maksaa pelaajalle, jos säännöstä muutettaisiin. Tällä estettäisiin se, että toimiluvanhaltija ei voisi pidättää pelaajien varoja määräämättömän toimiluvanhaltijan itse päättämän ajan. Ilman sääntelyäkin toimiluvanhaltijoilla on pelaamista koskevien sopimusehtojen mukaisesti joka tapauksessa oikeus keskeyttää pelaaminen väärinkäytöstilanteissa. Tällainen ehto sisältyy Veikkaus Oy:n yleisiin sopimusehtoihin. Toimiluvanhaltijalla on mahdollisuus vaatia tuomioistuimessa petoksellisella toiminnalla saatujen varojen palauttamista, mitä toisaalta ymmärrettävästi voidaan pitää raskaana prosessina.

Rahapelaamisen ikäraja (24 §) ja muiden hyödykkeiden tarjoaminen ja asiakkaalle annettava bonuspeliraha (26 §)

Lausunnot

EHYT ry esittää, että kaiken rahapelaamisen tai vähintään korkean riskin rahapelitoimilupaa edellyttävien rahapeliin ikäraja nostetaan 20 vuoteen. Ikärajan nostolle on EHYT ry:n mukaan vankat tutkimusperusteet. EHYT ry toteaa, että rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen näkökulmasta on

oleellista, että kaikenlaiset talletusbonukset, kanta-asiakkuusohjelmat, hyödykkeet ja muut vastaavat edut ja ominaisuudet, olisivat kiellettyjä.

Sisäministeriön kannanotto

Ikärajan mahdollisen nostamisen osalta sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen ja toteaa, että hankkeessa ei ole hallitusohjelmassa asetetun uudistuksen tavoiteaikataulun vuoksi tarkemmin arvioitu tarvetta ikärajan muuttamiselle. Esityksen mukaan rahapelaamisen ikäraja olisi voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti 18 vuotta. Esityksessä todetaan, että ikärajan nostaminen todennäköisesti vähentäisi nuorten aikuisten rahapelaamista, mutta toisaalta mahdollisuus pelata järjestelmän ulkopuolisilla rahapelisivustoilla heikentäisi ikärajan noston vaikutusta. Nuoret aikuiset ovat riskiryhmänä rahapelihaittoille, jotka aiheutuvat järjestelmän ulkopuolisesta ja sääntelyn ulkopuolelle jäävästä rahapelitarjonnasta. Sisäministeriö viittaa lisäksi edellä kohdassa yleistä esittämäänsä kannanottoon.

Pelaamista koskevat estot ja rajoitukset (29–32 §)

Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että rahapeliin saatavuuden ja rahapelihaittojen riskin kasvu verrattuna nykytilaan liittyy keskeisesti universaalien pelaamisen hallintatyökalujen käytöstä poistumiseen (erityisesti tappio- ja rahansiirtorajat). EHYT ry ilmaisee äärimmäisen vakavan huolensa siitä, että hallituksen esityksessä ei ole kaikkia toimiluvanhaltijoita koskevaa yhteistä eli keskitettyä talletus- ja/tai tappiorajaa. Keskitetyn talletus- ja/tai tappiorajan luomiselle ei ole tietoteknisiä esteitä. Toimivan keskitetyn talletus- ja/tai tappiorajan määrittelemiseksi tarvitaan työryhmä. EHYT ry kannattaa yksioikeustoimiluvanhaltijan rahapeleihin enimmäistappiorajoja sekä rahapelitoimiluvanhaltijan rahapeleihin keskitettyjä enimmäistappiorajoja. EHYT ry korostaa, että esitykseen on minimisäännä välttämätöntä lisätä kattavat ja pakolliset itse asetettavat tappiorajat (31 ja 32 §). CEACG ehdottaa kuluttajansuojelun ja haittojen ehkäisyn merkittäviä parannuksia järjestelmän sisällä, kuten esimerkiksi keskitettyä pelirajoituskokonaisuutta. Myös PAF muistuttaa siitä, että on tärkeää ottaa käyttöön keskitetyt talletusrajat, jotka ovat PAF:n mukaan keskeinen väline kuluttajansuojan vahvistamiseksi toimilupajärjestelmässä. EHYT ry ehdottaa 18–24-vuotiaille eli nuorille aikuisille yli 25-vuotiaita alhaisempia rahansiirto- ja/tai tappiorajoja. Mikäli keskitettyjä kulutusrajoja ei jostain syystä aseteta, rahapelaajan olisi kuitenkin äärimmäisen tärkeää tietää järjestelmän kaikille eri toimiluvanhaltijoilla tallettamansa, käyttämänsä, häviämänsä ja voittamansa kokonaissummat. Tämä voitaisiin EHYT ry:n mukaan toteuttaa jonkinlainen rahapelihistoria-toiminnon kautta.

EHYT ry toteaa, että 29 §:ssä tarkoitetun pelaamisen estämisen tekemisen pitää olla helppoa minä vuorokauden aikana tahansa, se pitää pystyä tekemään sähköisesti ja tiedon estämisestä pitää olla mukana kaikessa rahapelimarkkinoinnissa ja -informoinnissa.

Rahapeliala ry toteaa, että laissa tulee määrittää selkeästi rahansiirtorajan laskentamalli. Rahansiirtorajan 'nettomalli' on operationaalinen ja oikeudenmukainen, sillä siinä otetaan reaaliaikaisesti huomioon talletukset ja mahdolliset tappiot.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö viittaa edellä kohdassa yleistä esittämäänsä kannanottoon.

Sisäministeriö toteaa lisäksi, että peliestoista ehdotetaan säädettäväksi 29 §:ssä. Ehdotetun 29 §:n mukaan pelaaja voisi valvontaviranomaiselle tekemällään ilmoituksella estää kaiken rekisteröitymistä edellyttävän pelaamisen. Lisäksi toimiluvanhaltijan tulisi mahdollistaa pelieston asettaminen peli- tai toimeenpanomuotokohtaisesti sekä mahdollistettava rahapeliin pelaamisen estäminen välittömästi seuraavan vuorokauden loppuun.

Keskitetyn kaiken pelaamisen estävän eston osalta laissa ei säädettäisi viranomaiselle tehtävän ilmoituksen vaadittavasta muodosta. Estojen asettamisen käytännön mahdollisuudet riippuvat osittain peliestorekisterin teknisistä toteuttamistavoista. Ehdotetussa 28 §:ssä säädettäisiin velvollisuudesta mahdollistaa rahapelaaminen ainoastaan tunnistautuneena. Tämän vuoksi pelieston asettamisen ja voimassaolon tarkistamisen tulisi olla mahdollista täysin tai lähes reaaliaikaisesti.

Pelaamisen estämisen keinot on ehdotettu sisällytettäväksi 37 §:ssä ehdotettuihin rahapelin toimeenpanon yhteydessä annettaviin tietoihin. Esityksen perustelujen mukaan tiedon pelaamisen estämisestä tulisi sähköisessä kanavassa olla aina käytettävissä, vaivatta löydettävissä ja sisältää suora linkki tai olla muutoin sellaisessa muodossa, joka mahdollistaa välittömän siirtymisen pelioston asettamiseen. Toimiluvanhaltijoiden tulisi huomioida pelaamisen estämistä koskevien tietojen antamisessa, että tiedot on julkaistu riittävän isona tekstinä, selkeästi ja ne on asetettu sellaiseen paikkaan, että pelaajien on ylipäänsä mahdollista huomata tiedot ja tutustua niiden sisältöihin. Voimassa olevan arpajaislain tavoin ehdotetussa 55 §:ssä säädettäisiin velvollisuudesta sisällyttää rahapelien markkinointiin tieto, mistä saa tietoa pelaamisen hallinnan välineistä.

Rahansiirtorajaa koskeva Rahapeliala ry:n ehdotus tarkoittanee, että pelaajan pankkitilin ja pelitilin välisen rahansiirtorajan laskennassa käytettäisiin nettomääräistä laskentaa, jossa pelitililtä tehtävät kotiutukset pankkitilille ikään kuin nostaisivat pelitilille tehtävien rahansiirtojen rajaa euromääräisellä arvollaan. Esimerkiksi jos pelaajan asettama kuukausittainen raja on 100 euroa ja kun pelaaja on siirtänyt 100 euroa pelitilille yhdessä tai useammassa erässä, rahansiirtoja ei voi enää tehdä. Jos pelaaja myöhemmin kotiuttaa pelitililtään esimerkiksi 50 euroa, hän voisi jälleen tehdä 50 euron rahansiirron, jos rahansiirtorajan osalta käytettäisiin nettomääräistä laskentaa. Eli tosiasiaa pelaaja siirtäisi pelitililleen tällöin enemmän kuin 100 euroa kuukaudessa. Jos puolestaan käytettäisiin bruttomääräistä laskentaa, eivät mahdolliset pelitililtä tehtävät kotiutukset vaikuttaisi rajaan, vaan siirtoja voisi esimerkin tarkoittamassa tilanteessa tehdä yhteensä 100 euroa.

Sisäministeriö toteaa, että toimiluvanhaltijakohtainen pelaajan itsensä asettama vuorokausi- ja kuukausikohtainen rahansiirtoraja on ainoa pakollinen esitykseen sisältyvä kulutusraja eikä rahansiirtorajalla ole säädetty euromääräistä maksimikattoa. Pelaajat voivat näin ollen itse arvioida ja asettaa kunkin toimiluvanhaltijan rahapelien osalta tarkoituksenmukaiseksi katsomansa rahansiirtorajan. Rahapeliala ry:n ehdotuksen lähtökohta näyttäytyy liiketaloudellisena eikä Rahapeliala ry:n ehdotus ole perusteltu esityksen haittojen torjuntatavoitteen näkökulmasta.

Huolenpitovelvollisuus ja omavalvontasuunnitelma (34 ja 35 §)

Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriö, CEACG ja EHYT ry kiinnittivät huomiota huolenpitovelvollisuuteen ja toivat esille muun muassa, että huolenpitovelvollisuus pitäisi määritellä tarkemmin, jotta varmistettaisiin haittojen ehkäisyn näkökulmasta toimivat ja yhtenäiset käytännöt. Sosiaali- ja terveysministeriö toi esille, että toimiluvanhaltijoita velvoittavia kriteerejä olisi mahdollista antaa vain asetuksenantovaltuuksia tältä osin laajentamalla. Myös Veikkaus Oy katsoo, että huolenpitovelvollisuudelle asetettuja kriteereitä tulisi tarkentaa, jotta velvoitteen vaatimukset olisivat selkeät niin operaattoreille, kuin valvovalle viranomaisellekin. EHYT ry toi lisäksi esille, että omavalvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten yhtiöt kontaktoivat rahapelaajaa ja että 18–24-vuotiaille nuorille aikuisille tulisi olla erityinen huolenpitovelvoite.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö toteaa, että 34 §:ssä säädetään huolenpitovelvollisuuden sisällöstä. Toimiluvanhaltijoiden tulisi muun muassa seurata ja arvioida jatkuvasti pelaajien pelikäyttäytymistä sekä arvioida pelihaittojen riskiä peli- ja pelaajadatan avulla. Lisäksi toimiluvanhaltijoiden tulisi määritellä yhteydenpitomenettelyt pelaajiin. Toimiluvanhaltijoiden tulisi raportoida vuosittain valvontaviranomaiselle (68 §) niistä toimenpiteistä, joihin toimiluvanhaltija olisi huolenpitovelvollisuuden puitteissa ryhtynyt rahapelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Toimiluvanhaltijan on ehdotetun 35 §:n mukaisesti sisällytettävä omavalvontasuunnitelmaan selvitys huolenpitovelvollisuuden täyttämisestä. Omavalvonta pitää sisällään velvollisuuden raportoida viranomaiselle omavalvonnan toteuttamisesta ja omavalvonnan yhteydessä tehdyistä huomioista. Tämän myötä valvontaviranomaisella on mahdollisuus reagoida yhtiöiden toimintaan liittyviin epäkohtiin ja haasteisiin esimerkiksi suositusten tai lausuntojen muodossa annettavalla ohjeistuksella. Omavalvontamalli tarjoaa mahdollisuuden hallinnollisesti kevyempään, varhaiseen ja ennakolliseen puuttumiseen mahdollisissa laiminlyöntitilanteissa.

Sisäministeriö toteaa lisäksi, että osana huolenpitovelvollisuutta tehdyn haittariskien arvion perusteella toimiluvanhaltija voisi muun muassa rajoittaa digitaalista markkinointia ja vaikuttaa erilaisten pelaamisen hallinnan työkalujen nostamiseen esille pelipalvelussa. Rahapelilain 30 ja 31 §:ssä säädetään lisäksi toimiluvanhaltijoiden velvollisuudesta tarvittaessa asettaa pelaamiselle määrällisiä ja

ajallisia rajoituksia. Lisäksi toimiluvanhaltijoilla olisi velvollisuus tarjota pelaajille mahdollisuus asettaa itse kyseisiä rajoituksia. Toimiluvanhaltijat voisivat näissä toimenpiteissään huomioida erityisesti nuoret aikuiset ja esimerkiksi asettaa heille erityisiä rajoituksia.

Rahapelien toimeenpanon yhteydessä annettavat tiedot (37 §)

Lausunnot

EHYT ry katsoo, että rahapelituotteisiin tarvitaan informaatio- ja tukelogon tupakka-askeista tuttuun tyyliin ja esittää, että jokaisella rahapelisivustolla pitää olla rahapelaamisen potentiaalisesta haittariskistä kertova viesti (esimerkiksi yläreunan varoitusbanneri).

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö toteaa, että ehdotetun 37 §:n mukaisesti rahapelin toimeenpanon yhteydessä toimiluvanhaltijan on pidettävä pelaajien saatavilla muiden pykälässä mainittujen tietojen ohella arvio rahapelin haittariskistä. Lakiin ei ole kuitenkaan ehdotettu sisällytettäväksi tarkempia säännöksiä haittariskitiedon muodosta. Toimiluvanhaltijan tulee kuitenkin huomioida tiedon antamisessa, että tieto on julkaistu riittävän isona tekstinä, selkeästi ja että se on asetettu sellaiseen paikkaan, että pelaajien on ylipäänsä mahdollista huomata tieto ja tutustua sen sisältöön.

Rahapeliautomaatteja ja niiden omavalvontaa koskevat säännökset (38 §)

Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriön ja EHYT ry:n mukaan esitys nykymuodossaan sisältää riskin siitä, että raha-automaattien saatavuus ja haitat lisääntyisivät suhteessa nykytilaan. EHYT ry kannattaa raha-automaattien hajasijoittelupolitiikasta luopumista ja niiden sijoittamista erillisiin valvottuihin tiloihin kuten pelisaleihin. Sosiaali- ja terveysministeriö ja EHYT ry katsovat, että tarvitaan raha-automaattipelaamista koskevat tappiorajoitukset, jotka ovat asetustasoiset ja riittävän alhaiset. Lisäksi raha-automaattipelien piirteitä tulisi säännellä. Myös CEACG katsoo, että rahapelien haitalliset tuotepiirteet tulisi kieltää.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö viittaa edellä kohdassa yleistä esittämäänsä kannanottoon.

Sisäministeriö toteaa lisäksi, että rahapeliautomaattipelaamisen osalta esitys pitää sisällään säännöksen (31 §), jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää vuorokausi-, kuukausi- ja vuosikohtaisista enimmäistappiorajoista, jotka koskevat pelaajan pelaamia raha-automaattipelejä. Pykälä sisältää myös valtuuden sisäministeriölle antaa asetuksella rahapelien pelisäännöt. Pelisääntöjen tulee muun ohella sisältää rahapeliautomaattien suurimpia sallittuja pelipanoksia ja pelivoittoja koskevat määräykset. Pelisäännöt voisivat sisältää myös pelien tahtia ja muita ominaisuuksia koskevia määräyksiä sekä peli- ja pelaajakohtaisia määrällisiä ja ajallisia rajoituksia koskevia määräyksiä. Erityisesti raha-automaattipelien osalta keskeisiä pelien ominaisuuksiin sisältyviä sääntelytarpeita kohdistuu muun muassa pelien maksimipanokseen ja –voittoon, pelikierroksen sisällä tapahtuvan lisäpanostamisen mahdollisuuksiin, pelin kierrosnopeuteen, automatisoituun pelikierroksen käynnistymiseen (niin sanottu autoplay-ominaisuus) ja keinotekoisesti luotuihin niin sanottuihin läheltä piti – tilanteisiin. Edellä mainittuihin ominaisuuksiin kohdistuvilla rajoituksilla olisi mahdollista vähentää rahapelien haittariskejä. Määrällisistä ja ajallisista rajoituksista voidaan mainita esimerkkinä vaatimus muistuttaa pelaajaa pelaamiseen käytetystä ajasta (aikamuistutin) ja pelaamisen keston rajoittaminen siten, että pelijärjestelmä edellyttäisi vähintään lyhyen pakollisen tauon pitämistä pitkään jatkuneen yhtäjaksoisen pelaamisen jälkeen.

Esityksen 31 §:n ja 32 §:n asetuksenantovaltuudet mahdollistavat rahapelien haitallisimpien tuotepiirteiden sääntelyn rahapelien haittariskien vähentämiseksi myös muiden rahapelien kuin raha-automaattipelien osalta.

Muuta

Suomen Pokerinpelaajat ry pitää kohtuuttomana Helsingin ulkopuolisille pelaajille, että he eivät voi nykyisin ostaa vahvan pankkitunnistautumisen takaa ostaa turnauslippua Veikkaus Oy:n livepokeri-turnauksiin eikä lakiesitys näyttäisi olevan tuomassa muutosta tähän.

Sisäministeriö toteaa, että turnauslippujen ostaminen Veikkaus Oy:n Helsingin pelikasinolla järjestettäviin pokeriturnauksiin on voimassa olevan sääntelyn mukaisesti mahdollista Veikkaus Oy:n pelisalista. Asiasta on säädetty sisäministeriön Veikkaus Oy:n rahapelien pelisäännöistä annetulla asetuksella. Veikkaus Oy ei ole kuitenkaan myynyt turnauslippuja pelisaleista pelikasinoon. Veikkaus Oy on katsonut, että lipunmyynnin tulisi olla liiketaloudellisesti kannattavaa. Yhtiön mukaan yksittäisessä pelisaleissa kasinon turnauslippuja myytäisiin vain satunnaisesti, eikä pelisaleihin ole tarkoituksenmukaista luoda vähän käytössä olevaa prosessia, joka muun muassa edellyttäisi lipunostajan kasinoasiakkuuden varmistamista ilman suoraa yhteyttä kasinon asiakasrekisteriin.

Rahapelien markkinointi (rahapelilain 4 luku)

Markkinoinnin sääntely ja kielletyt markkinointikeinot ja -tavat (51 ja 52 §)

Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan keskeinen ongelma esitetyssä markkinointikonaisuudessa on muutos, joka mahdollistaa jatkossa kaikkein korkeimman haittariskin rahapelien markkinoinnin. Sähköisten raha-automaatti- ja kasinopelien markkinoinnin kautta tapahtuva saatavuuden ja näkyvyyden lisääntyminen on merkittävä ongelma, ja rajoituksia erityisesti näiden pelien markkinointiin olisi tarpeen säätää. Tällä hetkellä näiden pelien markkinointi on kokonaan kielletty. EHYT ry painottaa, että suuren haittariskipotentiaalien omaavien nopearytmisten rahapelien markkinointi on erittäin suuri heikennys nykytilaan rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen näkökulmasta. EHYT ry on huolissaan myös siitä, että rahapelilakiin on jäämässä ns. peli-informaation mentävä aukko Veikkauksen raha-automaattien ja kasinon osalta. EHYT ry:n mukaan markkinoiden seurantaan tulisi perustaa erillinen asiantuntijaryhmä, joka keskittyy nimenomaan markkinoinnin ja tarjonnan valvontaan. Myös CEACG ehdottaa markkinoinnin merkittävää rajoittamista.

EHYT ry painottaa, että rahapelaamisen ulkomarkkinointi pitää kokonaan kieltää. Medialiitto ry katsoo, että ulkomainontaa koskeva 51 §:n 4 momentti on jossakin määrin vaikeatulkintainen siinä, minkälainen ulkomainonta toimiluvanhaltijoille on sallittua. Medialiitto ry suhtautuu ulkomainonnan rajoituksiin yleisesti kriittisesti. Esityksen perusteluissa jätetään epäselväksi, miksi juuri ulkomainontaa pidetään erityisen vahingollisena pelihaittojen kannalta. Rahapeliala ry toteaa, että lakiehdotus myös sallii epäsymmetrisen tilanteen yksinoikeustoimiluvan ja kilpailullisen lisenssimarkkinan välille ja tästä esimerkki on ulkomarkkinointia koskeva sääntely. Perusteettoman taloudellisen edun myöntäminen laissa yksittäiselle toimijalle ei kuulu hyvään lakiin.

Medialiitto ry pitää valitettavana, että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukainen televisio- ja radiotoiminnan määritelmä kattaa vain lineaarisen lähetystavan eikä siten ole ajanmukainen ja teknikkaneutraali. Lisäksi MTV Oy katsoo, että myös ohjelmistotoimiluvanhaltijoiden suoratoistopalveluiden tulisi olla esityksessä mukana kokonaisuudessaan. MTV ehdottaa, että joko kyseiseen pykälään tai perusteluihin kirjataan: ”Televisio- ja radiotoiminnan katsotaan kattavan myös kyseisen lain mukaisten televisio- ja radiotoimiluvanhaltijoiden suoratoistopalvelut.”

Rahapeliala ry katsoo, että lakiehdotuksessa tulkinta digitaalisista markkinoinnin mahdollisuuksista tukee harmaan markkinan toimintamahdollisuuksia. On selvää, että vuorovaikutteisuuden/verkkosivujen inbox-ominaisuuden tulkintaa tulee selvittää ja se tulee sallia lisenssin saaneille operaattoreille. Sama pätee verkkoliikenteen tunnisteisiin (52 §). Lisenssinhaltijoille tulee sallia mahdollisuus kohdennettuun digimarkkinointiin, muuten yhteiskunnan on liikimain mahdollonta taistella harmaata markkinaa ja kanavointiasteen laskua vastaan. Suomen Pokerinpelaajat ry katsoo, että affiliaattimarkkinoinnin kielto johtaa tavoiteltua alhaisempaan kanavointiasteeseen eikä helpota pelin ongelmien torjuntaa. Medialiitto ry toteaa, että rahapelien verkkomainonnan rajaaminen toimiluvanhaltijan omilla verkkosivuilla ja omilla sosiaalisen median tileillä tapahtuvaan ja ei-vuorovaikutteiseen mainontaan on perusteltua, sillä se estää joitakin kaikkein vahingollisimmiksi arvioituja markkinoinnin muotoja. MTV Oy kannattaa esitettyjä mainonnan sisällöllisiä rajoituksia, vaikuttajamarkkinoinnin rajauksia ja sitä, että markkinointia tekee toimiluvanhaltija itse.

EHYT ry toteaa, että bonusmarkkinointi pitää liittää kiellettyjen markkinointikeinojen ja -tapojen lueteloon. Medialiitto ry katsoo, että 52 §:n sisältämät haitallisten markkinointitapojen kiellot ovat varsin kattavia ja kirjoitustavaltaan erittäin yleisiä, minkä vuoksi Medialiitto pitää luetelmakohdan 15 kirjausta muista vastaavista tavoista tarpeettomana ja potentiaalisesti oikeusvarmuutta heikentävänä.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö viittaa edellä kohdassa yleistä esittämäänsä kannanottoon.

Sisäministeriö toteaa lisäksi, että markkinointia koskevissa säännösehdoituksissa on pyritty siihen, että korkeamman haittariskin pelejä koskisi osin tiukemmat markkinointirajoitukset. Ehdotetun ulkomarkkinointia koskevan säännöksen mukaan yksinoikeustoimiluvanhaltijaa ja sen toimeenpanemia rahapelejä saisi markkinoida ulkona. Rahapelitoimiluvanhaltijan osalta ulkomarkkinointi olisi sallittua ainoastaan toimiluvanhaltijan brändimarkkinoinnin osalta ja brändimarkkinoinninkin osalta ulkomarkkinointia ei saisi sijoittaa varhaiskasvatuksen järjestämispaikan, esi- tai perusopetuksen järjestämispaikan, toisen asteen oppilaitoksen, apteekin, terveydenhuollon toimintayksikön tai päihdehuollon yksikön läheisyyteen. Rahapelitoimiluvun nojalla toimeenpantavat rahapelit (6 §:n mukaiset vedonlyönti, virtuaalivedonlyönti, sähköiset kasinopelit, sähköinen rahabingo ja sähköiset raha-automaattipeli) sisältävät korkean rahapelihaittariskin. Myös yksinoikeustoimiluvanhaltijan toimeenpanemien rahapelien markkinointi on kielletty siltä osin, kuin kyseisiin rahapeleihin liittyy korkea pelihaittariski. Tämän vuoksi ehdotetun 51 §:n 5 momentin mukaisesti yksinoikeustoimiluvun nojalla toimeenpantavia fyysisiä rahapeliautomaatteja ja kasinopelejä ei saisi markkinoida kuin sellaisissa pelisaleissa ja pelikasinoissa, joihin kyseiset rahapelit on sijoitettu eikä näiden rahapelien pelipaikkoja saisi markkinoida.

Ulkomarkkinointia koskevan rajoituksen tarkoituksena on vähentää korkean haittariskin rahapelien näkyvyyttä arkiympäristössä. Ulkomarkkinointi kohdistuu kaikkiin ohikulkijoihin eikä sitä ole mahdollista välttää. Säännöksellä pyritään myös suojelemaan alaikäisiä, jotka altistuvat rahapelien markkinoinnille erilaisissa fyysisissä ympäristöissä. Rahapeliala ry:n lausuntoon viitaten sisäministeriö toteaa, että säännöksen tavoitteet liittyvät puhtaasti rahapelihaittojen torjuntaan. Edellä todetun mukaisesti rahapelitoimiluvun nojalla toimeenpantavat rahapelit sisältävät korkean rahapelihaittariskin ja säännöksellä on haluttu rajoittaa väestön altistumista näitä rahapelejä koskevalle ulkomarkkinoinnille. Myös yksinoikeustoimiluvanhaltijan toimeenpanemien rahapelien markkinointi on edellä todetun mukaisesti kielletty siltä osin, kuin kyseisiin rahapeleihin liittyy korkea pelihaittariski.

Sisäministeriön käsityksen mukaan säännöksen muuttaminen suoratoistopalveluiden osalta MTV Oy:n ja Medialiitto ry:n esittämällä tavalla ei ole mahdollista. Ehdotetussa säännöksessä viitataan sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin (917/2014), jossa televisiotoiminnalla tarkoitetaan audiovisuaalisista ohjelmista koostuvien ohjelmistojen alkuperäistä ja samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti. Toisaalta lainsäädäntö, jossa ainoastaan kansallisen lain nojalla ohjelmistotoimiluvun saaneiden toimijoiden suoratoistopalveluissa saisi markkinoida rahapelejä olisi kilpailuoikeudellisesti todennäköisesti syrjivä toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneita suoratoistopalvelun tarjoajia kohtaan. Jos säännöstä muutettaisiin, säännöksen tulisi sallia markkinointi televisio- ja radiotoiminnan ohella myös suoratoistopalveluissa ilman rajausta ohjelmistotoimiluvun saaneisiin toimijoihin.

EHYT ry:n lausuntoon viitaten sisäministeriö toteaa, että voimassa olevan lain tavoin pykälän 51 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että fyysisen kanavan rahapeliautomaatteja ja kasinopelejä ja näiden pelien pelipaikkoja ei saisi markkinoida. Näiden rahapelien markkinointi olisi kuitenkin sallittua sellaisissa pelisaleissa ja pelikasinoissa, joihin kyseiset rahapelit on sijoitettu. Säännöksen mukaisesti pelipisteissä ei olisi sallittua markkinoida niihin sijoitettuja rahapeliautomaatteja. Kyseisten rahapelien pelipaikoista olisi kuitenkin sallittua antaa voimassa olevan lain tavoin tietoa. Pelipaikkojen osalta voitaisiin antaa tietoa esimerkiksi niiden sijainnista ja aukioloajoista. Kyse olisi lähinnä tietojen antamisesta tietyn pelityypin pelaamisen paikasta.

Rahapeliala ry:n lausuntoon viitaten sisäministeriö toteaa, että esityksen mukainen vuorovaikutteisuuden kielto on perusteltu rahapelihaittojen torjunnan näkökulmasta. Vuorovaikutteisen markkinoinnin tavoitteena on osallistaa kuluttaja aktiiviseen toimintaan ja siten lujittaa asiakassuhdetta sekä viime kädessä lisätä markkinoitavan tuotteen kulutusta. Erityisesti nuoret ovat vastaanottavaisia vuorovaikutteiselle markkinoinnille.

Suomen Pokerinpelaajat ry:n lausuntoon viitaten sisäministeriö toteaa, että ehdotetun 52 §:n 14 kohdassa säädettäisiin kiellosta hyödyntää rahapeliä markkinoinnissa niin sanottua kumppanuusmarkkinointia (englanniksi affiliate marketing), joka perustuu verkkoliikenteen ohjaamiseen rahapelisivustolle. Ehdotetussa 51 §:ssä säädetään markkinoinnin yleisperiaatteesta, jonka mukaisesti markkinoinnin tulisi olla toimiluvanhaltijan itsensä toteuttamaa tai tuottamaa. Toimiluvanhaltijan tulisi hallita markkinoinnin määrää ja kattavuutta markkinoinnin maltillisuuden varmistamiseksi, mikä on mahdollista toteuttaa omien kanavien ja medioiden kautta tehdyssä markkinoinnissa. Kolmansien osapuolien käyttö lisäksi toimiluvanhaltijan näkyvyyttä ja jo tiedossa olevan markkinoinnin määrää huomattavasti. Kumppanuusmarkkinoinnin käyttö markkinoinnin keinona voisi lisäksi aiheuttaa väärinkäytöksiä 52 §:ssä säädettäväksi ehdotetun markkinoinnin yhteydessä annettaviksi vaadittavien tietojen osalta (ikäraja, pelaamisen hallinnan välineet, avun tarjoajat, myönnetty toimilupa). Kumppanuusmarkkinoinnin kiellolla pyritään myös selkeyttämään eroa toimiluvanhaltijoiden ja lisensoimattomien toimijoiden välillä. Rahapeliala ry:n lausuntoon viitaten koskien verkkoliikenteen tunnisteita sisäministeriö toteaa, että edellä todettu kumppanuusmarkkinoinnin kiello on säännösten toteutettu kieltämällä rahapeliä markkinointi rahapeliä markkinointi hyödyntämällä rahapeliä markkinoinnin yhteydessä kuluttajan verkkoliikennettä yksilöivää tunnistetta ja antamalla samanaikaisesti rahapelisivustolle suoraan tai välillisesti ohjaavan tiedon. Sisäministeriö toteaa tältä osin, että säännöksen soveltamisala on lainkohdan perusteluiden mukaisesti rajattu kumppanuusmarkkinointiin.

Sisäministeriö toteaa Medialiitto ry:n lausuntoon viitaten, että ehdotettu 52 § sisältäisi luettelon sellaisista markkinointikeinoista ja -tavoista, joiden voidaan katsoa edistävän rahapelihaittoja aiheuttavaa pelaamista ja jotka eivät siksi olisi sallittua markkinointia. Kiellettyjä markkinointikeinoja ja -tapoja ei ole mahdollista tyhjentävästi säännellä, koska kaikkia sellaisia markkinoinnin muotoja, joiden voidaan katsoa edistävän rahapelihaittoja aiheuttavaa pelaamista, ei ole mahdollista tunnistaa. Tämän vuoksi momentin 15 kohdassa säädettäisiin, että rahapeliä markkinointi olisi kiellettyä myös muulla pykälän 1–14 kohdassa tarkoitettua tapaa vastaavalla tavalla.

Kielto kohdistaa markkinointia alaikäisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin (53 §)

Lausunnot

EHYT ry painottaa, että lasten ja nuorten ympäristöissä ei tule sallia rahapelimarkkinointia. Lisäksi tarvitaan yhteistyötä Internet-toimijoiden kanssa alaikäisille suunnatuissa palveluissa ja applikaatio-kaupoissa. On luotava selkeät rajat urheilijoiden ja muiden julkisuuden henkilöiden käyttämiselle rahapelimarkkinoinnissa. EHYT ry katsoo lisäksi, että nuorille aikuisille (18–24-vuotiaat) markkinointiin pitää asettaa erityistä sääntelyä ja estoja. Medialiitto ry toteaa, että esitetty kiello kohdistaa markkinointia alaikäisiin tai haavoittuvassa asemassa oleviin on yleisellä tasolla perusteltu ja onnistunut. Säännöksen perusteluja on kuitenkin täydennettävä siten, ettei tulkinta jätä kohtuuttoman paljon harkintavaraa valvovalle viranomaiselle. Arvio kohderyhmästä tulee voida jatkossakin perustaa median riippumattoman yleisömittauksen tuloksiin eikä viranomaisen tapauskohtaiseen harkintaan. Myös MTV Oy toivoo perusteluihin vielä selkeyttä, jotta niin lisenssinhaltijoiden kuin mainosten julkaisijankin oikeusvarmuus toteutuu. MTV katsoo, että muotoilu olisi syytä olla: ”Valvontaviranomaisen ratkaisujen esimerkiksi alaikäisiin kohdistuvasta markkinoinnista tulisi perustua objektiivisiin mittareihin.” Kokonaisarvio jättää lakiin oikeusvarmuuden ja ennustettavuuden osalta ongelman ja valvovalle viranomaiselle huomattavan tilan rahapelipolitiikkaan. Objektiivisuuden pitäisi olla lain valvonnan aito lähtökohta ja objektiivisuus perustuu puolueettomaan, kansainvälisesti hyväksyttyyn mittaukseen.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö viittaa edellä kohdassa yleistä esittämäänsä kannanottoon.

Sisäministeriö toteaa, että ehdotetun 53 §:n taustalla on hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan alaikäisille ei kohdisteta suoraan markkinointia. Sisäministeriö toteaa, että katsojamittauksiin mahdollisena objektiivisena mittarina liittyy tiettyjä epävarmuuksia ja rajoituksia mittaustapojen osalta eivätkä mittaustavat tunnista kuka ohjelmaa katsoo. Katsojamittaukset antavat yleiskuvan katsojien demografisista ja käyttäytymistä kuvaavista ominaisuuksista. Televisiomittarit eivät esimerkiksi välttämättä täsmällisesti tunnista, kuka perheenjäsenistä katsoo ohjelmaa ja katsojamittauksissa näkyvä tieto voi vääristää katsojaprofiilia, jos useampi perheenjäsen katsoo televisiota yhdessä. Sisäministeriö viittaa myös ehdotetun 51 §:n perusteluihin, jonka mukaan valvontaviranomaisen markkinointia koskevien ratkaisujen tulisi olla ennustettavia ja että valvontaviranomainen voisi tässä tarkoituksessa

antaa ohjeita markkinointisääntelyn sisällöstä ja sitä ohjaavasta tulkintakäytännöstä sekä esimerkiksi tietoa arvioinnissa hyödynnettävistä seurantamittareista.

Markkinoinnin yhteydessä annettavat tiedot (55 §)

Lausunnot

EHYT ry huomauttaa, että markkinoinnin tulisi aina sisältää rahapelaamisen potentiaalisesta haittariskistä kertovan tiedon (esim. Rahapelaaminen voi aiheuttaa riippuvuutta).

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö toteaa, että voimassa olevan arpajaislain tavoin 55 §:ssä säädettäisiin velvollisuudesta sisällyttää rahapelien markkinointiin tieto rahapelaamisen ikärajasta sekä tietoa rahapelaamisesta aiheutuvien ongelmien hallintakeinoista ja rahapeliongelmiin apua tarjoavista palveluntuottajista. Lisäksi markkinointiin tulisi sisällyttää tieto myönnetystä toimiluvasta ja valvontaviranomaisesta lukuun ottamatta radiomainontaa. Tietojen tulisi olla selvästi näkyvissä sekä esillä tarpeeksi pitkään ja riittävän isolla, jotta kuluttaja voi lukea ne ilman merkittävää vaivannäköä. EHYT ry:n lausuntoon viitaten sisäministeriö toteaa lisäksi, että ehdotetussa 37 §:ssä säädettäisiin rahapelien toimeenpanon yhteydessä annettavista tiedosta. Pykälän mukaisesti rahapelin toimeenpanon yhteydessä toimiluvanhaltijan on pidettävä pelaajien saatavilla muiden pykälässä mainittujen tietojen ohella arvio rahapelin haittariskistä. Lakiin ei ole kuitenkaan ehdotettu sisällytettäväksi tarkempia säännöksiä haittariskitiedon muodosta. Toimiluvanhaltijan tulee kuitenkin huomioida tiedon antamisessa, että tieto on julkaistu riittävän isona tekstinä, selkeästi ja että se on asetettu sellaiseen paikkaan, että pelaajien on ylipäänsä mahdollista huomata tieto ja tutustua sen sisältöön.

Sponsorointi (56 §)

Lausunnot

EHYT ry painottaa, että rahapelihaittojen ehkäisyn näkökulmasta sponsorointia ei tulisi sallia. Tätä tukee tutkimusnäyttö sekä useissa Euroopan maissa käynnissä oleva sponsorointisääntöjen tiukentaminen. Tapahtumissa, jossa on alaikäisiä paikalla, ei saisi olla rahapelimainontaa/sponsorointia. EHYT ry myös painottaa, että sponsoroinnissa ei saa käyttää keulakuvina tunnettuja urheilijoita, so-meinfluenssereita tai kuuluisuuksia, jotka voisivat vedota erityisesti alaikäisiin tai muihin haavoittuvassa elämäntilanteessa oleviin. EHYT ry painottaa ammatikseen urheilevien suojelua rahapelihaitoilta ja edellyttää, että sponsorointisopimuksiin tulisi sisällyttää vaatimuksina ainakin urheilijoiden suojelu rahapelihaitoilta eri keinoin, ottelumanipulaatioita estävät sitoumukset ja pakollinen rahapelihaitoista kouluttaminen.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö viittaa edellä kohdassa yleistä esittämäänsä kannanottoon.

Rahapelitoiminnan ja markkinoinnin valvonta (rahapelilain 5 luku)

Lausunnot

EHYT ry:n mukaan valvontaviranomaisen tehokkuus edellyttää itsenäistä ja hyvin toimivaltuuksin toimivaa organisaatiota. Valvontaviranomaisen resursointi on äärimmäisen tärkeää. Valvontaviranomaisen tulisi perustaa ilmoituskanava, jonne voitaisiin ilmoittaa laittomista markkinointikeinoista. Valvontaviranomaiselle tulisi myös taata mahdollisuus tehdä koeostoja. Lisäksi EHYT ry huomauttaa, että valvontamaksujen tasoa on tarkasteltava ja niitä on tarpeen niin vaatiessa pystyttävä myös korottamaan. Myös CEACG kiinnittää huomiota valvovan viranomaisen resursointiin. Rahapeliala ry:n mukaan eduskunnan tulisi velvoittaa valvovaa viranomaista kiinnittämään huomiota vuoropuheiluun toimialan kanssa.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö toteaa, että hallitusohjelman mukaan lisenssijärjestelmään siirryttäessä tehostetaan rahapelitoimialan valvontaa, turvataan valvonnan riittävät resurssit ja estetään tehokkaasti muun

muassa rahanpesu ja tulosmanipulaatio. Hallituksen esityksessä todetaan, että viranomaisen tehtävät muuttuisivat ja lisääntyisivät merkittävästi nykyisestä. Valvontaviranomaisella tulisi olla riittävät resurssit sekä toimiluvanhaltijoiden että toimilupajärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden valvontaan. Vaikuttava ja tehokas valvonta ja lainvastaiseen toimintaan puuttuminen olisi olennainen osa toimiluvanhaltijoiden oikeutettuihin odotuksiin vastaamista ja kaikkien rahapelitoimintaan osallistuvien oikeuksien turvaamista. Toimiluvanhaltijoiden näkökulmasta tärkeää on muun muassa reilujen kilpailuedellytysten toteutuminen ja luottamus markkinoiden ja viranomaisen sääntelyn mukaiseen ja ennakoitavaan toimintaan. Viranomaisen resurssitarpeisiin ja siten kokonaiskustannuksiin vaikuttaa keskeisesti toimiluvanhakijoiden ja myönnettävien toimilupien määrä sekä toimilupajärjestelmän ulkopuolinen tarjonta.

Hallituksen esityksen mukaan tavoitteena on, että toimilupa- ja valvontatoiminnan aiheuttamat kustannukset katettaisiin jatkossa Veikkaus Oy:ltä ja toimiluvanhaltijoilta perittävillä toimilupa- ja valvontamaksuilla. Ehdotetun rahapelilain myötä valvontamaksuina olisi kerättävissä enintään noin 10 miljoonaa euroa. Rahapelilaki määritteli valvontamaksujen lakisääteisen, mahdollisen enimmäismäärän sekä niiden kohdentumisen valvottavien välillä. Sen sijaan todelliset vuosittain tosiasiallisesti perittävien maksujen määrä perustuisi valvontaviranomaisen vuosittain vahvistettavaan talousarvioon. Koska heti toiminnan alkuvaiheessa ei toimilupa- ja valvontamaksuja ole vielä käytettävissä, budjettirahoitusta tullaan tarvitsemaan toimilupa- ja valvontatoimintaa valmisteltaessa, ensimmäisinä vuosina ennen toiminnan vakiintumista ja mahdollisesti myös myöhemmin vuosina. Hallituksen esityksessä todetaan, että valvontaviranomaisen rahoituksen kestävyyttä on tarpeen tarkastella säännöllisin väliajoin sääntely-ympäristössä ja valvottavien toiminnassa tapahtuvien muutosten takia.

Hallitusohjelman valvonnan tehostamista koskevan tavoitteen mukaisesti esityksessä ehdotetaan valvontaviranomaiselle monipuolisia toimivaltuuksia ja muita valvonnan keinoja. EHYT ry:n lausuntoon viitaten sisäministeriö toteaa, että esitykseen ei sisälly säännösehdotuksia viranomaisen oikeudesta koeostoihin tai valehenkilöllisyyden käyttämiseen, koska niihin liittyy muun muassa huomattavia oikeudellisia kysymyksiä. Kansalliseen lainsäädäntöön sisältyy joitakin säännöksiä viranomaisen mahdollisuudesta tehdä koeostoja ja käyttää valehenkilöllisyyttä. Koeostolla valvotaan esimerkiksi sitä, noudattaako yritys lainsäädäntöä ostotapahtuman aikana ja sen jälkeen. Koeostojen käyttäminen rahapelitoiminnan viranomaisvalvonnassa eroaa jossain määrin muista toimialoista, koska kaikki rahapelaaminen on tunnistaunut ja asiakkaaksi rekisteröityminen edellyttää henkilöllisyyden todentamista. Todentaminen perustuu väestötietojärjestelmään rekisteröityihin henkilöllisyyksiin. Väestötietojärjestelmään ei ole mahdollisuutta rekisteröidä valehenkilöllisyyksiä tai viedä muita vääriä rekisterimerkintöjä.

Järjestelmän ulkopuolisen tarjonnan tekniset esteet

Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriö, EHYT ry, CEACG, Suomen Pokerinpelaajat ry, Veikkaus Oy ja Rahapeliä ry kiinnittivät lausunnoissaan huomiota rahapelijärjestelmän ulkopuolisen tarjonnan ja markkinoinnin torjuntaan. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että haittojen näkökulmasta kestävä keino edistää tätä kanavointitavoitetta olisi järjestelmän ulkopuolisen tarjonnan saatavuuden rajoittaminen. Myös CEACG ehdottaa, että kanavoinnin painopiste siirrettäisiin järjestelmän ulkopuolisen pelaamisen estämiseen, mikä tarkoittaa verkkosivujen ja maksujen blokkauksia sekä valvovan viranomaisen resursointia. EHYT ry kannattaa maksuliikenteen ja verkkoliikenteen estämistä koskevien säännösten lisäämistä lakiin. EHYT ry huomauttaa, että lisäksi tulisi arvioida mahdollisten lisäkeinojen käyttöä. Yksi keino voisi olla ns. laskeutumissivujen (landing pages) käyttöönotto. Veikkaus Oy toteaa, että lakiesityksestä puuttuvat tehokkaat välineet ulkopuolisen pelitarjonnan ja markkinoinnin rajoittamiseksi. Veikkaus kiirehtii luvattoman tarjonnan tehokkaiden estotoimien käyttöönottoa ja niiden tehokasta toimeenpanoa kanavointikyvyn turvaamiseksi. Rahapeliä ry pitää ehdotettua lainsäädäntöä puutteellisenä järjestelmän ulkopuolisten toimijoiden rajoitusten osalta. Suomen Pokerinpelaajat ry toteaa, että olemassa olevista yhdensuuntaisista maksuliikenne-estoista tulisi luopua kannattomina kokonaan.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen ja toteaa, että valmistelussa on arvioitu erityisesti kansainvälisen vertailun pohjalta voimassa olevaan arpajaislakiin sisältyviä maksuliikenne-estoja, verkkoliikenne-estoja ja niin sanottuja varoitussivuja, mutta tällaiset tekniset esteet eivät ole laajojen

selvitystarpeiden vuoksi rahapelijärjestelmän alkuvaiheessa toteutettavissa. Hallitusohjelma ei myöskään sisällä kirjauksia teknisten estokeinojen käyttöön ottamisesta.

Maksuliikenne-estojen täytäntöönpanossa on tullut esille, että estoja pyritään aktiivisesti kiertämään siirtämällä esimerkiksi rahapelitoiminta konsernin tytäryhtiöltä toiselle. Myös pelaajien on suhteellisen helppo kiertää estoja. Valvontaviranomaisena toimiva Poliisihallitus katsoikin lausuntokierroksella, että lausuntokierroksella olleen esityksen mukaisista maksu- ja verkkoliikenne-estoista ei tulisi säätää, sillä ne olisivat todellisuudessa tehottomia.

Maksuliikenne- ja verkkoliikenne-estojen kohdistamisen kaikkeen ilman toimilupaa kohdistettavaan rahapelaamiseen voitaisiin arvioida olevan kanavointikeinona tehokas, mikäli estot voitaisiin kohdentaa riittävän laajasti ja estojen toimeenpanoon ja valvontaan olisi riittävät resurssit. Ainoastaan valtakuntaan toimintaansa kohdistaviin toimijoihin kohdistuvat estot vaatisivat valvonnan näkökulmasta puolestaan lisätyötä, jolloin estojen toimivuus sekä niiden valvonta olisivat lähtökohtaisesti heikompia kuin kaikkeen järjestelmän ulkopuoliseen toimintaan kohdistuvat estot.

Lisäksi on hyvä huomioida, että nykyisen yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolista pelaamista ei ole kielletty, mihin perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota arvioidessaan maksuliikenne-estojen perusteltavuutta (PeVL 46/2021 vp). Hallituksen esityksessä ei myöskään ehdoteta uuden toimilupajärjestelmän ulkopuolisen pelaamisen kieltoa, koska asiaa ei ole valmisteluajataulun puitteissa ehditty arvioidaan. Tällaisen kiellon tarvetta tulisi sisäministeriön näkemyksen mukaan arvioida, mikäli tehokkaita teknisiä estokeinoja haluttaisiin ottaa myöhemmin käyttöön.

Sisäministeriö toteaa lisäksi, että Suomi eroaa monista muista maista, joissa on otettu käyttöön teknisiä estokeinoja, koska Suomessa on kaksi erillistä rahapelijärjestelmää, valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan. Tästä syystä muiden maiden kokemukset eivät ole sellaisenaan vertailukelpoisia eivätkä esimerkiksi teknisiä toteutusmalleja sellaisenaan voisi hyödyntää. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, estokeinoja ja koskeva sääntely voisi aiheuttaa ristiriidan Ahvenanmaan itsehallintolain kanssa, jos estojen teknisen toteutuksen vuoksi sellaisen pelaajan, jonka kotipaikka on Ahvenanmaalla tai joka oleskelee Ahvenanmaalla tai Ahvenanmaan lainkäyttövaltaan kuuluvilla aluksilla, maksu- tai verkkoliikenne estyisi. Hankkeen valmisteluajataulun puitteissa asiakokonaisuutta ei ollut mahdollista selvittää riittävästi.

Sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen, jonka mukaan rahapelilain voimaantulon jälkeen seurattaisiin uuden rahapelimarkkinan toimintaa ja arvioitaisiin tarvetta säätää maksuliikenne-estoista ja verkkoliikenne-estoista ottaen huomioon muun muassa tekniset toteuttamismahdollisuudet ja tarkemmat kustannusvaikutukset pankeille ja internetoperaattoreille.

Valtionavustukset pelihaittatyöhön ja pelihaittatyön rahoitus (rahapelilain 9 ja 10 luku)

Lausunnot

EHYT ry toteaa, että rahapelihaittoja ehkäisevään ja korjaavaan työhön sekä rahapelitutkimukseen on panostettava. Haittatyön rahoituksen määrää on tarpeen niin vaatiessa pystyttävä nostamaan pikaisesti ja joustavasti ja erityisesti uudistuksen alkuvaihetta on resursoitava. EHYT ry katsoo, että on arvioitava mahdollisuutta laajentaa rahapelilain 94 §:ää koskemaan myös ehkäisevää ja korjaavaa rahapelihaittatyötä tekevien järjestöjen rahoitusta. Mahdollista olisi myös kerätä järjestelmän parissa olevilta yhtiöiltä pelihaittamaksu/-vero. Lisäksi EHYT ry pitää erittäin tärkeänä, että valvontaviranomainen myös jatkossa konsultoi arviointityöryhmää säännöllisesti rahapelijärjestelmään liittyvissä haittariskiasioissa. EHYT ry kannattaa THL:n ylläpitämää pelihaittarekisteriä ja painottaa, että THL:ää pitää resursoida merkittävästi tämän tehtävän suorittamiseksi.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen ja toteaa, että rahapelilain 9 ja 10 luvun säännösehdoitukset on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Esityksessä tunnistetaan järjestökentän vahva rooli vertaistuen, matalan kynnyksen tuen ja neuvonnan järjestämisessä sekä ehkäisevässä työssä, ja tunnistetaan toisaalta, että järjestökentän toimintavalmius voisi heikentyä jonkin verran johtuen määrärahojen supistumisesta sekä avun ja tuen tarpeen mahdollisesta kasvusta. Esityksessä

nostetaan esille lisäksi avustustoiminnan tulevaan kohdentamiseen liittyvien linjausten käynnissä oleva valmistelu ja niiden vaikutus osaltaan myös rahapelihaittoja koskevaan työhön.

Esitetyn valtioavustuskokonaisuuden tarkoitus on turvata uudessa rahapelijärjestelmässä nykyisessä järjestelmässä Veikkaus Oy:n kautta rahoitetut toiminnot. Järjestöjen pelihaittatyön rahoituksen järjestämistä on arvioitu jo aiemmin rahapelitoiminnan tuotoilla rahoitettujen toimintojen rahoitusmallin uudistuksen (VНК045:00/2021) yhteydessä. Tuolloin päädyttiin siihen, että järjestöjen toteuttama pelihaittoja ehkäisevä ja vähentävä työ on luontevinta pitää mukana osana Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen avustuskokouksen yleistä avustuskokonaisuutta, eikä nähty tarpeelliseksi irrottaa sitä erilleen muusta päihde- ja mielenterveystyöstä. On myös katsottu, että päällekkäistä rahoitusmallia ei ole tarkoituksenmukaista luoda. Ehkäisevän työn rahoituksen osalta kuntien ja hyvinvointialueiden toteuttama rahapelihaittojen ehkäisy olisi jatkossakin osa lakisääteistä ehkäisevää päihdetyötä. Ehkäisevää päihdetyötä rahoitetaan terveyden edistämisen määrärahoista. Tämän vuoksi ehdotetun 94 §:n mukainen avustuskokonaisuus on rajattu alueellisen työn avustuskokonaisuudessa pelihaittoja vähentävään työhön. Alueellisen avustuskokonaisuudella tuettaisiin hyvinvointialueita lakisääteisten palveluiden kehittämisessä. Osa 94 §:ssä tarkoitetuista valtionavustuksista voisi kuitenkin kohdentua järjestöille. Sosiaali- ja terveysministeriössä on käynnistetty 94 §:n sisältämän asetuksen-antovaltuuden nojalla annettavan valtionavustuksia koskevan valtioneuvoston asetuksen valmistelu. Asetuksessa säädettäisiin muun muassa tarkemmin määrärahan käyttösuunnitelman vahvistamisesta.

Rahapelilakiin sisältyvää valtionavustuksista ja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan pelihaittatyöstä muodostuvaa kokonaisuutta toteutettaisiin yhteistyössä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Hyvinvointialueiden palvelurakenne sekä ehkäisevässä että korjaavassa pelihaittatyössä pitää sisälleen merkittävästi myös sosiaali- ja terveysjärjestöjen tekemää työtä. Yhteistyötä ylläpidetään eri verkostoissa ja sitä vahvistetaan osana rahapelipoliittisen ohjelman toimeenpanoa, jonka alajaostoihin järjestöjä ja muita toimijoita kutsutaan mukaan.

Sisäministeriö toteaa lisäksi, että rahapelihaittatyö ja sen rahoitus kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan. Sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen ja toteaa, että esityksen valmistelussa ehdotetun budjettirahoitteisuuden arvioitiin sosiaali- ja terveysministeriössä olevan välttämätöntä, jotta riittävä erityisosaaminen ja toimet voitaisiin turvata rahapelihaittojen seurantaan, arviointiin ja tutkimukseen, ehkäisevän ja korjaavan työn kehittämiseen sekä rahapelitoiminnan ohjaukseen. Nykyisin haittatyö rahoitetaan Veikkaus Oy:n toimesta arpajaislaissa säädetyn mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelussa tunnistettiin riski sille, että valitussa budjettirahoitteisessa mallissa tarvittavaa rahoituksen tasoa ei olisi mahdollista välttämättä pitää yllä. Budjettirahoitteisuuden vaihtoehtoisena mallina tunnistettiin toiminnan rahoittaminen kokonaan tai osin rahapeliyhtiöiltä perittävillä maksuilla. Rahapeliyhtiörahoitteinen malli saattaisi turvata vakaamman rahoituksen pelihaittatyölle. Toisaalta siihen liittyvänä riskinä on noussut esille mahdolliset intressiristiriidat, joita on nimenomaisesti aiemmin katsottu tarpeelliseksi purkaa. Vuoden 2024 alussa toteutetulla Veikkaus Oy:n tuottojen siirrolla osaksi valtion yleiskatteellista budjettia pyrittiin nimenomaan tähän. Rahapeliyhtiörahoitteista mallia ei erityisesti aikataulusyistä kuitenkaan tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriössä selvitetty.

Sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen, jonka mukaan lain voimaantulon jälkeen voitaisiin tarvittaessa arvioida pelihaittamaksun käyttöönottoa riittävän pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen tarkoitettua rahoitustason turvaamiseksi.

Uudistuksen voimaantulo (rahapelilain 106 §)

Lausunnot

Rahapeliala ry, Medialiitto ry ja MTV Oy katsovat, että uuden rahapelilain voimaantuloa tulisi pyrkiä aikaistamaan esitetystä. Medialiitto ry ja MTV Oy toteavat, että jos voimaantuloa ei pystytäkään aikaistamaan, tulisi toimiluvan saaneille toimijoille mahdollistaa rahapelien markkinointi sekä yrityksensä brändimarkkinointi toimilupapäätöksen saatuaan.

Sisäministeriön kannanotto

Sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen, jonka mukaan täysin uusi rahapelilainsäädäntö edellyttää mittavia tietojärjestelmä uudistuksia ja muita toimenpiteitä toimilupa- ja valvontatoiminnan järjestämiseksi. Ehdotetun siirtymäajan tavoitteena on varmistaa, että toimilupaviranomaisella olisi riittävän pitkä aika toimilupahakemusten käsittelylle sekä välttämättömien tietojärjestelmä uudistusten sekä muiden toimilupa- ja valvontatoiminnan valmistelutoimenpiteiden toteuttamiseksi. Uudistuksen valmistelun aikana on arvioitu toimeenpanon riskejä ja kuten hallituksen esitykseen on kirjattu, käytännön toimeenpanon toteuttamiseen liittyviä riskejä arvioitaessa merkittävimmäksi riskiksi ja siten koko uudistukseen vaikuttavana asiana nousee kokonaisuudistuksen poikkeuksellisen kireä valmistelu- ja toimeenpano aikataulu. Poikkeuksellisen nopeassa aikataulussa toteuttava uudistus sisältää merkittäviä riskejä, joista keskeisimmiksi on tunnistettu tietojärjestelmiin ja henkilöstöön kohdistuvat riskit. Tietojärjestelmä muutoksiin liittyvät merkittävät riskit voivat heijastua sekä hallinnon asiakkaiden palvelukokemukseen että viranomaisten tehtävien hoitamiseen. Hallituksen esityksessä todetaan lisäksi, että poikkeuksellisen kireässä aikataulussa toteutettava kokonaisuudistuksen toimeenpano aiheuttaa riskin myös toimeenpanoon varattavan rahoituksen yli- tai alimitoituksesta. Puuttuvan tietopohjan ja oletuksien varassa tehtävät arviot voivat aiheuttaa sen, että esimerkiksi tietotekniset ratkaisut tulevat kalliimmiksi verrattuna siihen, että toimeenpanoaika olisi ollut kohtuullisempi. Lisäksi on välttämätöntä huomioida, että uusi Lupa- ja valvontavirasto on vasta rakenteilla, ja sillä pitää olla myös valmius ottaa vastaan rahapelialan lupa- ja valvontatoiminto vuoden 2027 alussa.

Vuonna 2026 Veikkaus Oy:llä on edelleen yksinoikeus eikä EU-oikeudellisesta näkökulmasta ole mahdollista sallia tuolloin yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden markkinointia. On syytä myös huomioida, että vuonna 2026 toimiluvan saaneet toimijat eivät vielä maksaisi rahapelilain mukaisia valvontamaksuja, joten rahapeliin markkinoinnin viranomaisvalvonnalle ei olisi mitään rahoitus pohjaa. Voimassa olevan arpajaislain mukaan Veikkaus Oy:n tulee korvata valtiolle arpajaislain mukaisen rahapelitoiminnan valvonnasta aiheutuvat kustannukset. Tämä velvollisuus ei koske rahapelilain mukaisen rahapelitoiminnan valvonnan aiheuttamia kustannuksia. Vuonna 2026 ei myöskään olisi valvonnan käytännön toiminnot ja tietojärjestelmät valmiina eikä viranomaisella myöskään henkilökuntaa valvontaa varten. Markkinoinnin salliminen tällä tavoin voisi tuoda media-alalle tuloja, mutta se ei toisi valtiolle rahapelitoiminnasta verotuloja, koska yksinoikeuden ulkopuoliset yhtiöt eivät maksaisi arpajaisveroa Suomeen ennen kuin vasta rahapelitoimintansa käynnistymisen jälkeen vuoden 2027 alussa. Lisäksi yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten yhtiöiden markkinoinnin salliminen todennäköisesti kanavoisi kysyntää pois yksinoikeusjärjestelmän mukaisesta tarjonnasta eli Veikkaus Oy:n tarjonnasta samalla, kun kyseistä ulkopuolista rahapelitoimintaa ei säänneltäisi kansallisella lainsäädännöllä eikä valvottaisi kansallisen viranomaisen toimesta.

Edellä todetun mukaisesti jo hallituksen esityksessä ehdotettuun voimaantuloaikatauluun sisältyy merkittäviä riskejä, minkä vuoksi sisäministeriö katsoo, ettei uuden rahapelilain voimaantuloa ole mahdollista aikaistaa ehdotetusta. Sisäministeriö katsoo lisäksi, että toimiluvan saaneiden toimijoiden markkinointia ei ole edellä mainituilla perusteilla mahdollista sallia ennen kuin rahapelilaki tulee voimaan ja rahapelitoiminta alkaa.

EU-notifiointi

Sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen ja verojaostolle antamaansa lausuntoon ja toteaa, että lakiehdotukset ilmoitettiin komissiolle marraskuussa 2024 (2024/0601/FI) teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisesti. Jäsenvaltioiden on toimitettava teknistä määräystä koskeva ehdotus uudelleen komissiolle, jos ehdotukseen tehdään sellaisia huomattavia muutoksia, jotka muuttavat sen soveltamisalaa, lyhentävät alun perin suunniteltua soveltamisaikataulua, lisäävät eritelmiä tai vaatimuksia taikka tiukentavat niitä. Uudesta ilmoituksesta alkaa uusi kolmen kuukauden odotusaika, jota ennen ehdotusta ei voida hyväksyä. Odotusaika pitenee neljään kuukauteen, jos komissio tai toinen jäsenvaltio esittää yksityiskohtaisen lausunnon.

Liitteet

-

Jakelu

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Tiedoksi Sisäministeri Rantanen
Kansliapäällikkö Sarasmaa
Valtiosihteeri Salminen
Erityisavustaja Kerttula
Osastopäällikkö Vuori
Lainsäädäntöjohtaja Laitinen
Sisäministeriön henkilöstö- ja oikeusyksikkö